

MiFID dorazil do ČR

Právní postavení a požadovaný způsob práce investičních zprostředkovatelů se novelou zákona o podnikání na kapitálovém trhu zásadně mění.

Někteří odborníci považují MiFID za revoluční skok v regulaci finančního trhu v Evropské unii, jiní za přirozený evoluční posun. Někdo vnímá MiFID spíše negativně, jiný pozitivně. Ať už vnímáte MiFID jakkoli, faktem je, že v červnu letošního roku dorazil do České republiky a bude tady s námi.

CESTA Z BRUSELU DO PRAHY

MiFID je zkratkou anglického Markets in Financial Instruments Directive. Česky v plném znění: směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2004/39/ES ze dne 21. dubna 2004 o trzích finančních nástrojů. Jde o základní dokument celého procesu, pro který se vžila zkratka MiFID.

MiFID je rámcovou směrnicí tzv. Lamfalussyho typu. Popisuje, čeho má být dosaženo. Členské státy EU mají za úkol provést ve své legislativě takové změny, aby bylo cílů popsanych ve směrnici dosaženo (transponují směrnici do národní legislativy). V ČR došlo k transpozici zejména prostřednictvím novely zákona o podnikání na kapitálovém trhu (256/2004 Sb.). Rozsáhlá novela prošla parlamentem a byla podepsána prezidentem v polovině června letošního roku. Účinnosti nabyla prvního července 2008. Ke stejnému datu nabylo účinnosti několik vyhlášek České národní banky (ČNB). Ty rozvíjí některé obecné formulace v novém znění zákona více do detailu.

Novela je poměrně rozsáhlá a upravuje celou řadu oblastí, které mnohdy přímo netýkají zákazníků. Nově např. definuje, co jsou investiční nástroje a investiční služby, vymezuje oprávnění investičních zprostředkovatelů a zavádí novou kategorii tzv. vázaných zástupců a zvyšuje nároky na kvalifikaci osob poskytujících služby a také provádí tzv. kategorizaci zákazníků.

INFORMACE PRO ZÁKAZNÍKA

Z pohledu zákazníka je nejdůležitější, které informace obdrží a které bude muset naopak poskytnout.

Vedle identifikačních údajů o své osobě a popisu investičních služeb, jež nabízí, musí obchodník s cennými papíry či investiční zprostředkovatel klientovi sdělit údaje o povaze a vlastnostech investičního nástroje, rizicích spojených s investičním nástrojem a kolísavosti cen. Ovšem jen „pokud to povaha věci nevyklučuje“. Přitom musí mluvit tak, aby informaci pochopila „osoba s průměrnou intelektuální úrovní“.

Povinná je informace o nákladech a poplatcích. Obchodník s cennými papíry, resp. investiční zprostředkovatel klientovi sdělí „celkovou cenu, kterou zákazník zaplatí v souvislosti s investičním nástrojem nebo investiční službou, včetně souvisejících odměn, provizí, poplatků, výloh a všech daní placených prostřednictvím obchodníka s cennými papíry. Pokud nelze přesnou cenu vyčíslit, uvede obchodník s cennými papíry alespoň základ, ze kterého se celková cena vypočítá, aby si ji zákazník mohl ověřit.“ To vše ale pouze „přiměřeně okolnostem“.

Vyhláška také popisuje, jakým způsobem informovat o minulé výkonnosti investičního nástroje, simulaci minulé výkonnosti a odhadech budoucí výkonnosti.

INFORMACE OD ZÁKAZNÍKA

Před tím, než může obchodník s cennými papíry nebo investiční zprostředkovatel začít klientovi poskytovat službu obhospodařování majetku, investičního poradenství nebo zprostředkování, musí od něj povinně získat informace o jeho odborných znalostech v oblasti investic, zkušenostech v oblasti investic, finančním zázemí a investičních cílech. Pokud je nezíská, nemůže mu začít zmíněné služby poskytovat. To platí i v případě, že klient údaje odmítne sdělit nebo uvede údaje nepřesné či zjevně nepravdivé. Detailnější popis toho, jaké informace je potřeba od klienta získat stanovuje příslušná vyhláška. Také podrobnější metodika ČNB zřejmě bude nutná.

S údaji o klientových znalostech investičních nástrojů a jeho zkušenostech s nimi musí poskytovatel služby investičního poradenství provést tzv. test přiměřenosti. Zkoumá, zda daný investiční nástroj je přiměřený klientovým znalostem a zkušenostem. S údaji o klientově finančním zázemí a investičním cíli provádí tzv. test vhodnosti. Zkoumá, zda daný investiční nástroj je vhodný jeho majetkovým poměrům, investičnímu horizontu a rizikovému profilu. Investiční poradenství bude náročné na zjišťování povinných informací od klienta. Většina současných „poradců“ si tak možná z legislativních důvodů asi přestane říkat.

Při ostatních investičních službách, tedy například přijímání a předávání pokynů (investiční zprostředkovatel) nebo při provádění pokynů (obchodník s cennými papíry) není třeba zjišťovat klientovo finanční zázemí a investiční cíle a provádět test vhodnosti. Stačí zjistit klientovy znalosti investičních nástrojů a jeho zkušenosti s nimi a provést test přiměřenosti. Legislativci odhadli, že málo lidí bude ochotných písemně potvrdit údaje o majetku.

I ze zjišťování klientových znalostí a zkušeností pro službu přijímání, předávání nebo provádění pokynů se ale může obchodník s cennými papíry i investiční zprostředkovatel vyvázat. To v případě, že investiční služba je poskytována z podnětu zákazníka v režimu tzv. „omezeného provádění pokynů“, když o ni sám požádal, musí však zákazníka prokazatelně informovat, že vhodnost dané investice pro něho nijak neposuzuje.